

50 år siden...

Dagsnytt 9. april 1940, kl. 9.30: "I natt har tyske krigsskip ..." Opptaket fins i Programarkivet. Det gjør også taler av kong Haakon, kronprins Olav, Quisling og Nygaardsvold, sammen med tusenvis av andre opptak om og fra krigsårene. Vi har her samlet et lite utvalg av dette unike lyd materialet. Det fins også mange opptak gjort de senere årene om krigen, blant annet 58 program i serien "25 år etter".

I denne eksempelsamlingen har vi konsentrert oss om opptak som ligger nærmest mulig opp til krigen i tid. Lydkvaliteten er derfor noe varierende. Detaljerte opplysninger om alle opptakene fra krigen fins i Programarkivets kortkatalog.

Velkommen - her er det lov å "kikke i kortene".

Spør gjerne om hjelp!

Du finner oss i mellometasjen, C-fløyen.

"Altmark"-saken

"Norgesnytt" på tysk. 25.2.1940.
Arkiv 21352

"The navy's here". Montasjeprg. på eng. om da COSSAC befridde britiske fanger om bord i "Altmark".
Feb. 1940.
Arkiv 58493/1

Mineleggingen

Dagsnytt 8.4.1940.
Arkiv 2154

9.april

Dagsnytt 9.4.1940.
Arkiv 3855/1 + 81383

Nyheter i tysk radio 9.4.1940.
Arkiv 55372/2

Meldinger i BBC om det tyske angrepet på Norge og Danmark 9.4.1940.
Arkiv 58501/4

Vidkun Quisling: Proklamasjon til det norske folk. 9.4.1940.
Arkiv 2560/1

Serien "9. april 1940". Ved Rolf Johnsen m.fl. Oppt 1970. (9 prg.)

Transporten av Norges gullbeholdning i 1940. 4 prg. ved Fredrik Haslund.
21.12.1940.
Arkiv 3065

Administrasjonsrådet oppnevnes

Kunngjøringen om opprettelse av administrasjonsråd. 15.4.1940.
Arkiv 2560/2

Olav Rytter leser Kongens svar til Paal Berg vedr. opprett. av et administrasjonsråd. 20.4.1940.
Arkiv 51874/10

17. mai 1940

Kong Haakon, kronprins Olav og Johan Nygaardsvold taler fra Tromsø.
17.5.1940.

Fra frigjøringstida.

I en rapport fra politiet meldes at på sitt «gavelager» i Hippodromen hadde Terboven flere hundre kaffekanner av norsk opprinnelse.
Dagbladet 1945.

Reichkommisar Josef Terbovens første tale i Norge

Josef Terboven taler til tyske SS- og polititropper på Slottsplassen. 1.6.1940.
Arkiv 2591/3

Kongens og regjeringens avreise

Utenriksmin. Halvdan Koht taler fra Tromsø. Regjeringens avskjedsproklamasjon. 9.6.1940.
Arkiv 3725/4

Kong Haakon VII taler fra London.
16.6.1940.
Arkiv 3786/2

Krigshandlinger i Norge 1940

Reportasje fra "Bolagstunnelen", tilfluktssted for sivilbefolkningen i Narvik. 1.6.1940.
Arkiv 3794/2

Intervju med soldat fra IR 15 som var med under gjenerobringen av Narvik. 1.6.1940.
Arkiv 3794/4

Britiske soldater forteller fra felttoget i Norge april 1940. 6.5.1940.
Arkiv 58502/8

Wehrmachtsberichte fra den tyske overkommando mai 1940 om kampene i Norge.
Arkiv 55303/2

Administrasjonsrådet, Kongen og regjeringen avsettes

Josef Terboven taler ved utnevnelsen av nytt (NS)-styre. 25.9.1940.
Arkiv 2562/1

Vidkun Quisling taler i Håndverkeren etter utnevnelsen av "den nasjonale regjering". 26.9.1940.
Arkiv 3134/1

Statsmin. Johan Nygaardsvold taler. 26.9.1940.
Arkiv 3858/1

Raid

Lofoten-raidet 4.3.1941. Mr. Hawes forteller om det brit.- norske raid i Svolvær. 8.3.1941.
Arkiv 58502/2

Fra mottakelsen i London av nordmenn som kom over til Storbritannia etter Lofotenraidet. 9.3.1941.
Arkiv 3776/3

Arbeidstjenesten

Statsråd Axel Stang om Arbeidstjenesten. 27.4.1941.
Arkiv 611/2

AT-4124

Hvor skal du i sommer!

Bruk ferien din i den kvinnelige arbeidstjeneste. Du gjør nytte for landet og samtidig blir det den billigste, hyggeligste og sundeste ferie du kan få.

Detakerne får fri reise frem og tilbake (fri frakt av sykkel og bagasje), fritid opphold i hus, fri kost og arbeidsdrakt, hodetørkle og ulltepper i leiren, Lommepenger 25 øre dagen den første måned, 40 øre 2. måned og 60 øre dagen 3. måned og senere. Arbeidet varer 7 timer daglig. Sport, lek og underholdning i friiden. Detakerne må binde seg for minst 14 dager. Alder fra 14½ år og oppover.

Frivillig kvinnelig ARBEIDSTJENESTE

Send inn kupongen, eller meld deg på nærmeste arbeidskontor.

Til Frivillig kvinnelig Arbeidstjeneste, Pilestrødet 10, Oslo.

Jeg melder meg til detakelse i tiden .....

Navn ..... Alder .....

Adresse ..... Telefon .....

Unntakstilstanden

Minister Jonas Lie og SS-general Rediess taler til politiet etter unntakstilstanden. 17.9.1941.
Arkiv 609/1

Handelsmin. Terje Wold taler ved mottakelsen av Svalbardfolkene sept. 1941. (Om Hansteen og Wickstrøm). 11.9.1941.
Arkiv 745/4

Kong Haakon VII: Hilsen til Hjemmefronten. (Om Hansteen og Wickstrøm). Nov. 1941.
Arkiv 50118/9

Statsakten

"Statsakt" på Akershus slott 1.2.1942. Taler av Josef Terboven og Vidkun Quisling.
Arkiv 3138-39/1

Fakkeltog i anledn. "statsakten". 1.2.1942.
Arkiv 619/1

NS-møte i Nationalteatret. Taler av Gulbrand Lunde og Rolf Fuglesang. 1.2.1942
Arkiv 3141

Krigen i Nord-Norge

Intervju med folk fra Sørøy etter evakueringa til Storbritannia (15/2 1945). 28.3.1945.
Arkiv 56756/6

Den tyske kapitulasjonen

Reportasje fra "et sted" nær grensa mellom Norge og Sverige den 6.mai 1945 (like før den tyske kapitulasjonen i Norge).
Arkiv 56756/2

Tungtvannssprengningen

Joachim Rønneberg forteller om sprengningen av tungtvannsfabrikken på Vernork 27.2.1943. 29.10.1945.
Arkiv 3803/1

Arrestasjonen av studentene

John Sanness taler i London etter arrestasjonen av de norske studentene. 1.12.1943.
Arkiv 56779/6

Arbeidstjeneste og arbeidsmobilisering

Toralv Øksnevad: Parole fra Hjemmefrontens ledelse om Arbeidstjenesten. 15.3.1944.
Arkiv 3793/3

Opprop om arbeidsmobilisering fra Hjemmefrontens ledelse. Toralv Øksnevad leser. 2.6.1944
Arkiv 3795/6

Norsk Lærersamband

Åse Gruda Skard: De norske læreres kamp for en fri skole. 21.5.1942.
Arkiv 3089/3

Minister Gulbrand Lunde taler i Kristiansand. (Om lærernes og biskopenes motstand). 25.3.1942.
Arkiv 637

Fredsdagene/ frigjøringsdagene

Da freden kom til Norge. Den første telefonsamtalen med Oslo (fra Sveriges Radio) 7.5.1945, kl. 11.30.
Arkiv 51558/2

Oslo hilser de første representanter for våre allierte. Rep. fra Karl Johan. 8.5.1945.
Arkiv 646/3

Landsmenn vender hjem. (Norske og engelske fallskjermtropper kommer til Oslo 10.5.1945).
Arkiv 647/4

En liten norsk pike (frk. Rustad) hilser Kongen. 17.5.1945:
Arkiv 665/1

Kong Haakon og statsminister Nygaardsvold taler fra London 17.mai 1945. Prinsessene Ragnhild og Astrid og prins Harald hilser til alle barn i Norge.
Arkiv 3149/2

Ellers finnes bl.a.:

Glimt fra mange steder i landet fra feiringen på frigjøringsdagen 8.mai 1945 og feiringen 17.mai 1945.

"NRK åpner sendingene etter kapitulasjonen". 9.5.1945.
Arkiv 2565/1

Motstand

Det finnes flere beretninger fra enkelt-personer om motstandsarbeid, som for eks.: "Oslo-Ørje ulovlig". Flyktninge-sjåfør Per Haagaas forteller. 1944. Arkiv 3707/1

"Visstnok var vi ikke mange" Radi-omontasje med div. opplesninger og beskrivelser med utg.pkt. i det norske motstandsarbeidet. 24.5.1945. Arkiv 675

Eks fra Norgesnytt, fra den norske kortbølgekringkaster i Boston 1940:
- Demonstrasjoner mot tyskerne ved hjelp av gamle skillemynter med bilde av kong Haakon og riksvåpenet.
- Idrettsstreik i Norge.
- Motstanden mot NS i de enkelte yr-kesorganisasjoner. Lærernes svar på krav om lojalitetserklæring. Opprop (om arbeidsmobiliseringen fra Hjem-mefrontens ledelse. Lest av Torolf Øksnevad 3.6.1944. Arkiv 3795/6

"Hjemmefrontens sang". Gunnar Nygård synger med kor og orkester. "Fighting men of Norway". 1942. Arkiv 3755/1

Nordmenn i USA:

Serie med hilsener til Norge fra kjente personer. Bl.a. Sigrid Undset. 23.12.1943. Arkiv 3092/1

C.J.Hambro forteller fra sin tid i USA under krigen. 1.12.1960. Arkiv 58433

17.mai program fra Boston 1941. Arkiv 3081/1

Norske flyktninger i Sverige

Tur nr. 67. Om en flyktningetransport til Sverige. 1944. Arkiv 3708/2

Reportasje fra svensk mottakingssen-tral for norske flyktninger. 25.1.1944. Arkiv 50426/1

Politistyrkene i Sverige

Reportasje fra de norske polititrop-pers feltmanøvre i Hälsingland. 12.4.1945. Arkiv 56979/1

Norske styrker i Storbritannia og Canada.

Reportasje fra norsk militærtreningsleir i Skottland. Des. 1940. Arkiv 3774/4

Innvielsen av "Little Norway" i Canada. 8.12.1940. Arkiv 3064/2

Reportasje og intervjuer fra Little Norway. 27.9.1940. Arkiv 3298/2

Handelsflåten 1940-45

Natt på brua. H. Kiran i samt. med en av mannskapet på no. lasteskip i kon-voi i Atlanteren. 14.6.1942. Arkiv 3297

Norsk sjømann i samt. med H. Kiran etter 48 døgn på flåte i Atlanteren. 10.11.1942. Arkiv 3289/7

Margit som gjør tjeneste i handelsfl. i samt. med H. Kiran. Bl.a. om flyan-grep mot Malta. 22.5.1944. Arkiv 3289/8

Opprop til norske sjøfolk fra det tyskkontrollerte NRK i Oslo. "Eng-land bomber i dag landet ditt i filler og Russland marsjerer inn etterpå". 11.12.1944. Arkiv 617/5

Fanger og fangeleire

Arkivet har intervjuer med flere fanger etter hvert som de slapp ut av konsen-trasjonsleirene.

Professor-Didrik Arup Seip forteller i flere program fra Møllergata - Grini - Sachsenhausen.

Nyhetsjeneren i Møllergata 19 og på Grini. Reportasje. 13.5.1945. Arkiv 657/3

Grinifangene mottar friheten. 9.5.1945. Arkiv 645/3

Grev Folke Bernadotte om forhan-dlingene med Himmler og om Sv. Røde Korstransport av norske og dan-ske fanger fra Tyskland. 1.5.1945. Arkiv 51558/1

Kvinner på Grini. Intervju om kvin-neavd. på Grini. Jan. 1944. Arkiv 3707/4

Nasjonal Samling 1940-45

Quislings pressemottakelse på Grand Hotell, Oslo etter "Statsakten på Akershus". 19.2.1942. Arkiv 630/2

NS-felekappleik i Colosseum kino i Oslo. Bl.a. opplesning av festprolog og Jørgen Moes dikt "Fanitullen". 25.9.1942. Arkiv 3142/3

Festmøte i Klingenberg kino i Oslo i anl. NS' 10 års jubileum. Bl.a. taler av Quisling og min. Fuglesang og talekor fra Hirten. 17.5.1943. Arkiv 638 + 639

Propaganda (NS og nazi)

32 sanger med Charlie and his orchestra.

Under bolsjevismens svøpe - en hel serie hvor det fortelles om livet i Sovjetunionen. Bl.a. om hvordan de spiser barn. Nov. 1943. Arkiv 52431/1-9

To sovjetrussiske krigsfanger forhøres om sine angivelige redselsgjerninger. 9.6.42. Arkiv 3746/4

"På vei mot framtiden. - En nasjonal time." Fanfare med mellomtekster med NS-propaganda. 22.1.1942. Arkiv 3552/4

Radio/presse

Eks. særmeldinger: "Svalen er kommet til Finnmark". Mai 1945 fra London.

Arkiv 650/2

Redaksjonssekretær Karl C. Lyche forteller om sine opplevelser i et okkupert Norge. SR 25.9.1943.

Arkiv 50426/2

Om avlytting (hjemme i Norge) av nyheter fra de norske kringkastingstasjoner i London og Boston. "Norgesnytt" 1.11.1940.

Arkiv 3100/2

Olav Rytters første tale fra London (BBC) 19.4.1940.

Arkiv 51874/6

Toralv Øksnevad: Om kringkasting fra Oslo og fra London 10.10.1941.

Arkiv 3745/2

"Ingen nordmann til salgs!" Trond Hegna leser sin art. i Stavangeravisen "1. mai" 28.9.1940. (Oppt. 1965).

Arkiv 50233/4

Norsk flyktning (Olav Gjærevoll) fort. om arbeid i den illegale presse under okkupasjonen og om flukten til Sverige. 24.8.1944.

Arkiv 434/3

Hverdagsliv

Hverdagsliv under okkupasjonen. 24 program sendt i 1981

Intervju med J.F. Kløcker i Norges Varemesse. Forteller om "krisemessen" høsten 1940. 8.10.1940.

Arkiv 2140/5

Helsedirektør Karl Evang taler om plan for tilførsel av mat, klær, hus m.m. til Norge. 7.10.1940.

Arkiv 3061/2

Finnmarkinger forteller om dagligliv og julefeiring i fjellhuler før evakueringen til Storbritannia. 23.3.1945.

Arkiv 56778/1

Om "mørkeloser" under okkupasjonen. 6.6.1983.

Arkiv 58270/2

En prat i høstonna. Samtale med Mattis Lund. Omtaler bl.a. svartebørshandelen blant bøndene. 24.9.1944.

Arkiv 618/1

Samtale med makrellfiskere og pensjonatvert på Hvasser. 28.5.1941.

Arkiv 53813/5

Kontentum

Kjenning for norske sendinger fra London (klokkeslag og V-signal)

Arkiv 3152/2

Heil- og sæl-rop fra NS-forsamling.

Arkiv 3263/2

V-signal, bankesignal og fanfare (Colonel Brittons orig.versjon.)

Arkiv 50603/2

V-signal, nyheter og særmeldinger.

Arkiv 3159/8

Flydur og bombenedslag, London

Arkiv 3808/1

Teater

Kutt fra teaterforestillinger i Oslo under okkupasjonen, klipt bort fra orig.oppt. av den tyske sensur. 1940 - 42

Arkiv 3161/5

Knut Hergel: Norske teaterforhold under okkupasjonen. 8.11.1943.

Arkiv 3792/5

"Tomme benkerader". Intervju med Jørn Ording om Nationalteatret under okkupasjonen. Jan. 1944.

Arkiv 3707/3

Opplesninger

"Austvågøy" av Inger Hagerup

8.6.1955.

Arkiv 2629/1

"Jul i Sachsenhausen" av Arnulf Øverland. 29.11.1965.

Arkiv 3755/4

"Kongen" av Nordahl Grieg. 8.4.1943.

Arkiv 3469/6

"17.mai 1940" av Nordahl Grieg.

9.8.1940.

Arkiv 3469/4

Sigurd Evensmo leser sin prolog "Jul 1943" (lest på Grini 1943). 28.12.1945.

Arkiv 53920/4

Ord i krig. Claes Gill leser dikt av Gunnar Reiss-Andersen. 20.7.1965.

Arkiv 51466/1

"Dikt til Hansteen og Wickstrøm" av Sigmund Skard. 17.5.1942.

Arkiv 3088/1

Viser og sketsjer

Hva vi ikke fikk høre. Muntre revyglimt fra teatersensuren tid. 10.4.1948.

Arkiv 53476/4-77/1

Grinifangenes kabaret "Leve friheten". 17.5.1945.

Arkiv 3151

"I hamstring er jeg sikker" Thorleif Reiss synger. 29.1.1941.

Arkiv 3318/1

"Jeg er nattlos her i Oslo" Thorleif Reiss og Leif Enger synger. 29.1.1941.

Arkiv 3318/1

"Norge i rødt, hvitt og blått" Lalla Carlsen synger.

Mai 1945. Arkiv 57687/4 (ett vers).

16.11.1946. Arkiv 59978 (hele)

Viser om nazi-styret under okkupasjonen. 1.4.1944.

Arkiv 54887/2

"Feltteatret" underholder etter de norske polititroppers manøvre i Hälsingland. 15.4.1945.

Arkiv 56977/3

Kampsanger, norske og allierte

Vi er på veien hjem. Underholdningsprogram. 8.5.1948.

Arkiv 3319

"We are going to hang out the washing on the Siegfried Line"

(sang m. ork.) 8.4.1945.

Arkiv 54128/9

NS-sang og musikk

"NS-marsjen" Hirden synger m. orkester. 8.4.1941.

Arkiv 3133/4

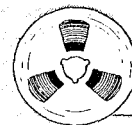
NS-sanger. Kor og orkester. 29.8.1941.

Arkiv 789/2

Nazi-sang og musikk

Tyske soldatsanger

Arkiv 52826/2

Programarkivet

NRK

Telefon: 8623 / 9856

20. januar 1990